תוספתא · דפוס וילנא · סדר קדשים

# תוספתא מנחות

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

## תוספתא מנחות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-מנחות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק א** ..... 4
**פרק ב** ..... 5
**פרק ג** ..... 7
**פרק ד** ..... 8
**פרק ה** ..... 10
**פרק ו** ..... 13
**פרק ז** ..... 15
**פרק ח** ..... 17
**פרק ט** ..... 20
**פרק י** ..... 22
**פרק יא** ..... 25
**פרק יב** ..... 27
**פרק יג** ..... 29

# פרק א

א רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים מחבת לשום מרחשת מעשיה מודיעים עליה לשום מחבת. מרחשת לשום בלולה מעשיה מודיעין עליה לשום מרחשת אבל זבחים אין כאן אלא מעשה אחד לכולן ושחיטה אחת לכולן.

ב חומר בשחיטה שאין בקמיצה ובקמיצה שאין בשחיטה שהשחיטה קבוע לה צפון וקבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים ואוסרת חולין בפנים וקדשים בחוץ וחייבין עליה בחוץ מה שאין כן בקמיצה. חומר בקמיצה שהקמיצה טעון כהן וכלי שרת משא"כ בשחיטה קמיצה בכלי ושחיטה אפילו בקרומית של קנה.

ג חומר בשחיטה שאין במליקה ובמליקה שאין בשחיטה שהשחיטה דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי וטעונה צפון משא"כ במליקה חומר במליקה שהמליקה טעונה כהן כשר משא"כ בשחיטה.

ד חומר בקמיצה שאין במליקה ובמליקה שאין בקמיצה שהקמיצה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי משא"כ במליקה חומר במליקה שהמליקה קבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים מה שאין כן בקמיצה ר"א אומר אפילו רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת ע"ג לבנה רגלו אחת ע"ג רצפה ורגלו אחת ע"ג כלים אם ינטל הכלי ויוכל לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול.

ה טמא מת וטבול יום ומחוסר כפורים אין הציץ מרצה על טומאת הגוף על מה הציץ מרצה על טומאת הדם ועל הקמיצה ועל הנסכים.

ו מחוסר בגדים כהן גדול משמש בשמונה כלים וההדיוט בארבעה ואם שמש כ"ג בארבעה והדיוט בשמונה ועבד עבודתו פסולה עבד עבודת זהב בבגדי לבן ועבודת לבן בבגדי זהב ועבד עבודתו פסולה. היו מרושלין ומסולקין או שהיו משוחקין ועבד עבודתו כשרה לבש שתי כתנות ושתי מכנסים ושני אבנטים או שהיו מקורעין או שחסר אחד מהם או שנתן רטיה ע"ג בשרו תחת בגדיו ועבד עבודתו פסולה.

ז שלא רחוץ ידים ורגלים כיצד מקדש ידיו ורגליו בכלי שרת בפנים קידש ידיו ורגליו בכלי שרת בחוץ או מכלי חול בפנים או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה כיצד הוא מקדש נותן יד ימינו ע"ג רגל ימינו שמאלו ע"ג רגל שמאלו משפשף ומרחיץ משפשף ומרחיץ ר' יהודה אומר אפילו שתי ידים זו ע"ג זו מקדש אמרו לו א"א לכן. כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כה"ג שטבל ולא קידש ידיו ורגליו בין עבודה לעבודה ובין בגדים לבגדים ועבד עבודתו כשרה אבל כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם

ורגליהם וכן כ"ג שטבל ולא קדש ידיו ורגליו מן הבוקר ועבד עבודתו פסולה. אחד כ"ג ואחד כהן הדיוט ששמשו שחרית ולא רחצו ידיהם ורגליהם הרי אלו חייבים מיתה שנאמר (שמות ל':כ') בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו. היה עומד ומקריב כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים רבי אומר אין הלילה פוסלת בקידוש ידים ורגלים ר"א בר"ש אומר אפילו הוא עוסק בעבודה ג' ימים אין הלילה פוסלת בקידוש ידים ורגלים.

**ח** ישב ע"ג הרצפה פסול שנא' (דברים י"ח:ז') לעמוד. עמד ע"ג לבינה פסול שנא' (שם) ככל אחיו הלוים.

**ט** קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין אמר ר"א בר"ש כך היה ר' יהודה בן בתירא אומר בכל הפסולין ר' יוסי בן יאסין ור' יהודה נחתום אומר בד"א בזמן שלא קדש קומץ בכלי אבל אם קדש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר ר' אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ בכלי אבל אם קידש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר ר' אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ שלא נקמץ מבריתו.

**י** כיצד סדר מנחות היה מביאן מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב נותנה בתוך כלי שרת ומקדשה בתוך כלי שרת ונותן שמנה ולבונתה עליה נכנס ומגישה בקרן מזרחית דרומית לדרומה של קרן מניחה במזבח ודיו ומסלק את לבונתה מצד אחד וקומץ ממקום השמן ונותנו בתוך כלי שרת ומקדשו בתוך כלי שרת ומלקט את הלבונה ונותנה ע"ג ומעלה אותו ע"ג המזבח ומולחו ונותן ע"ג המזבח. האשים והשירים ניתנין לכהנים רשאין כהנים ליתן בשירי מנחות יין שמן ודבש ואסורין לחמץ. כיצד הוא עושה פושט אצבעותיו על פיסת [ידו]. וכפיתים ממחק ממעלה למטה ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה ריבה לבונתה כשרה מיעט לבונתה אפילו שני קרטין כשרה דברי ר' יהודה ר"ש אומר הקומץ והלבונה שחיסר אפילו כל שהוא פסולה. קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה אחד מנחת ישראל ואחד מנחת כהנים אלא שמנחת כהנים כולה כליל לאשים שנאמר (ויקרא ו':ט"ז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל.

## פרק ב

**א** הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה בחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול

ואין בו כרת. לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת. כל המנחות שקמצן שלא לשמן הוליך והקטיר חוץ לזמנן הוליך והקטיר שלא לשמן פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו. כיצד קרב המתיר כמצותו קמץ בשתיקה ונתן בכלי והוליך חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה זהו שקרב המתיר כמצותו.

ב כיצד לא קרב המתיר כמצותו קמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת.

ג כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן קמץ חוץ למקומו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו.

ד הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ להקטיר קומצה למחר לאכול שיריה למחר להקטיר קומצה בחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת. ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום חייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת. כל המנחות שקמצן חוץ לזמנן או שקבלו פסולין את הקומץ וקטרוהו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת.

ה הקומץ את המנחה לאכול שיריה כזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית בפנים פסול ואין בו כרת. לאכול משיריה כזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית היום וכזית למחר פגול וחייבין עליו כרת. הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר.

ו הקומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית בפנים בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת. ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת. הקומץ את המנחה לאכול משיריה

כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ לאכול משיריה כחצי זית למחר ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר כשר שאין קמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה אבל קמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה. כיצד קומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית למחר פסול ואין בו כרת מפני שקמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה. הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית למחר ובשעת הקטרה חשב עוד להקטיר מקומצה כחצי זית למחר פיגול וחייבין עליו כרת מפני שקמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה לפגל. הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה כחצי זית למחר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום. הקומץ את המנחה לאכול קומצה ולהקטיר שיריה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור' יהודה פוסל. להניח קומצה ושיריה למחר או להוציאן לחוץ כשר ור"י פוסל ר' אלעזר אומר ר' אליעזר פוסל ור' יהושע מכשיר א"ל ר' יהודה ומה אם הניח את הקומץ למחר אינו פוסל וחכ"א זה וזה כשר אין לך שהוא פסול אלא מחשבת קמיצה והקטרה בלבד.

## פרק ג

א השוחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר להקטיר שני בזיכין לאכול אחד מן הסדרין למחר פגול וחייבין עליו כרת דר"מ וחכמים אומרים זה פגול וחייבין עליו כרת והשני פסול ואין בו כרת.

ב שני בזיכי לבונה שנטמא אחד מהן יקרב בטומאה וחבירו יקרב בטהרה ר' יהודה אומר אין קרבן צבור חלוק אלא שניהם יקרבו בטומאה.

ג הקומץ והלבונה שנטמא אחד מהם שניהם יצאו לבית השריפה.

ד היה מקריב שתי הלחם ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.

ה היה מקריב סדרים ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.

ו היה מקריב שני בזיכין ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.

ז היה מקריב מנחת כהנים ומנחת משיח ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.

ח היה מקריב מנחת פרים וכבשים ונטמאה בידו אומר ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק.

ט היה מקריב מנחת העומר ונטמאה אומר ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק דר"א בר"ש רבי אומר בין כך ובין כך א"ל הוי פקח ושתוק שהעומר שקצרוהו שלא כמצותו פסול.

י תודה מעכבת ומפגלת את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את התודה. כבשים מעכבין ומפגלין את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את הכבשים. הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי דברי ר"מ ואין נסכים מפגלין את הזבח.

יא קמץ בשתיקה וכשהוא בא להקטרה הקטיר את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה חוץ לזמנה פגול וחייבין עליו כרת דר"מ וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי ר' מאיר אימתי בזמן שיקרב מתיר כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פסולים את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת. הקטיר אחד מהן היום ע"מ להקטיר מחבירו למחר הכל מודין שפגול וחייבין עליו כרת. שני בזיכי לבונה שהקטיר הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר' מאיר וחכ"א אין כרת עד שיפגל בכל המתיר. דברי ר"מ אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פסולים את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת. הקטיר את אחד מהם ע"מ להקטיר מחבירו למחר הכל מודים שפגול וחייבין עליו כרת. שני כבשי עצרת ששחט הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר"מ וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דר"מ אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או ששחטו פסולים וזרקו את דמו של אחד מהם אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת. שחט את אחד מהם היום ע"מ לאכול מחבירו למחר הכל מודים שכשר שאין הכבש מפגל ופוסל את חבירו בכל מקום.

## פרק ד

א מנחה שלא נקמצה שנתערבה במנחה שנקמצה אם יכול לקמוץ מזו שלא נקמצה בפני עצמה כשרה ואם לאו פסולה ויקטיר קומצה של ראשונה הקומץ שנתערב בשירים הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר. ר' אלעזר אומר נתערב בשירי מנחה אחרת או במנחה שלא נקמצה הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר ר' אלעזר אומר יקרב. נתערב במנחת כהנים ובמנחת כהן משיח ובמנחת נסכים וכן מנחת כהנים וכן מנחת כהן משיח ומנחת נסכים שנתערבו זו בזו הרי אלו יקרבו. ולא עוד אלא שני כהנים מביאין את מנחותיהן בכלי אחד ומקריבין אותן לגבי מזבח מפני שכולן כליל לאשים נתערבה במנחת פרים אילים

וכבשים הרי אלו יקרבו. ר' יהודה אומר לא יקרבו מפני שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה והן בולעות זו מזו.

ב חריב שנתערב בבלול ה"ז יקרב ר' יהודה אומר לא יקרב מפני שבולע ממנו. א"ר יוסי רואה אני את דברי ר"א שאמר אם אין קומץ אין שירים אע"פ שאין שירים יש קומץ. מדברי ר' יהושע שאמר אם אין קומץ אין שירים אין קומץ נטמא קומץ שנפסל או שיצא חוץ לקלעים השירים תעבור צורתם ויצאו לבית השריפה נטמאו שירים או שנפסלו או שיצאו חוץ לקלעים ר"א אומר יקטיר את קומץ ור' יהושע אומר לא יקטיר ואם הקטיר בין בשוגג בין במזיד מודה ר' יהושע שהורצה.

ג שירים שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין. משקרב הקומץ כשרים.

ד רקיקי מנחת ישראל שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין. משקרב הקומץ כשרים.

ה חלות תודה ורקיקי נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הזבח פסולין משנזרק דם הזבח כשרים.

ו שתי הלחם שחסרו עד שלא נזרק דמן של כבשים פסולין משנזרק דמן של כבשים כשרים.

ז שני סדרים שחסרו עד שלא הוקטרו בזיכין פסולין משהוקטרו בזיכין כשרים. אבל נסכי בהמה שחסרו בין שקרב הזבח ובין עד שלא קרב הזבח כשרים שיבאו נסכים אחרים למלאותן.

ח קמץ בשתיקה ויצא הקומץ חוץ לקלעים וקיטרן בשתיקה הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא. נטמא הקומץ וקיטרו בשתיקה אין מועלים בשירים אבל חייבים עליהם משום נותר ומשום טמא. שהציץ מרצה על הטמא ואין הציץ מרצה [לא] על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר הקומץ בשתיקה ר"א אומר ה"ז כמות שהיה. מועלין בשירים ואין חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא. ר' עקיבה אומר הורצה הציץ על היוצא ואין בשירים אבל חייבים עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמאו השירים והקטיר את הקומץ בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בהם אבל חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו חוץ לזמנו או שקמצו חוץ לזמנו ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצא חוץ לקלעים קיטרו חוץ לזמנו מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פגול. נטמא הקומץ וקיטרו חוץ לזמנו עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה ויצאו

שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו <ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו>. ר"א אומר הרי זה כמות שהיה. מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פגול ר"ע אומר הורצה הציץ על היוצא עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול. נטמאו השירים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו הכל מודים שעדיין מועלין בשירים וחייבין עליהם משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

**ט** שתי הלחם שיצאו חוץ לקלעים ונזרק דמן של כבשים חוץ לזמנו ר"א אומר אין חייבים על לחם זה משום פגול ר"ע אומר חייבין על לחם זה משום פגול וחכ"א הקומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו מתוך כלי שרת ונותנו לתוך כלי שרת ומקדשו לתוך כלי שרת. אם לא קדשו בתוך כלי שרת ר"א בר"ש אומר אפילו קומצו מתוך כלי שרת ומלחו ונתנו על גבי האשים כשר.

## פרק ה

**א** שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה. מת אחד מהם או שברח או שנעשה טרפה יקח זוג לשני. שחט את אחד מהם לשמו יקח זוג לשני נשחטו שניהן שלא לשמן יביא שנים בתחלה ויניף הלחם עמהם. מהו לזרוק את הדם ביו"ט יזרק ומותר באכילה ובשבת לא יזרק ומותר בהנאה. ואם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד הבשר יאכל ויקטיר אימורים למוצאי שבת.

**ב** השוחט שתי חטאות לצבור וא"צ אלא אחת חייב על האחרונה. שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה. חטאת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין. עולת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין לערב. חטאת יחיד ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן וזרק דמן לשמן הרי זה חייב ועלו לבעלים לשם חובה.

**ג** שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה שחטן לשמן וזרק דמן לשמן הלחם מקודש שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן אין הלחם מקודש שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם מקודש ואינו מקודש דברי רבי ר"א בר"ש אומר לעולם אין הלחם מקודש עד שישחטם לשמם ויזרוק דמם לשמם. פעמים שהם מפוגלים והלחם מפוגל הם מפוגלין והלחם כשר הם כשרים והלחם מפוגל הם כשרים והלחם כשר.

שחטן לשמן לאכול מהן למחר הם מפוגלים והלחם מפוגל שחטן שלא לשמן לאכול מהן למחר הם מפוגלים והלחם כשר שחטן לשמן לאכול מן הלחם למחר הם כשרים והלחם כשר.

ד החמירה תורה מחשבת זבחים ממעשיהם מעשה זבחים ממחשבתן כיצד מחשבת זבחים ממעשיהן השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה כן אינו פסול לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או כזית מאימוריו למחר לאכול מבשרו למחר או כזית מבשרו למחר פיגול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פגול. הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה בחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה כן אינו פסול. לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה למחר או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פגול.

ה כיצד מעשה זבחים ממחשבתן השוחט את הבהמה על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אימוריו על מנת שיאכלו ערלים את בשרו כשר ואם עשה כן הרי זה פסול. נתן מלמטה למעלה ואת הניתנין מלמעלה למטה. את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים כשר ואם עשה כן הרי זה פסול.

ו השוחט את החטאת להכניס מדמה לפנים כשרה חטאת שהכניס מדמה אפילו כל שהוא פסולה. הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה פחות מכזית למחר כשר הקומץ שחיסר אפילו כל שהוא פסול.

ז כל המנחות שקמצן שלא לשמן כשרות לפיכך אם חישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. קמץ כהן קמץ הכשר קמץ בימינו קמץ בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. קמץ הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר וכשר ביד הפסול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול. ביד הכשר וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת קמץ בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו וכשר בשמאלו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בימינו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת קמץ בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש וכשר. בכלי חול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בכלי קדש וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת

חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר"א ור"ש וחכ"א קמץ הכשר ונתן לפסול פסלתו מתנתו קמץ בכלי הקדש ונתן לכלי חול פסלתו מתנתו קמץ בימינו ונתן לשמאלו פסלתו מתנתו אבל הקומץ מתוך כלי חול ונותן לתוך כלי שרת עד שלא נתן שמנה ולבונתה וחישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו פסול ואין בו משום פגול משנתן שמנה ולבונתה וחישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. קמץ על שבחוץ ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ בפנים וכשר בחוץ וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בפנים וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. נתפזר הקומץ על הרצפה יחזור ויאספנו וכשר עד שלא אספו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול משאספו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.

**ח** מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה ילקט את הלבונה וכשרה עד שלא ליקט את הלבונה וחישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול משליקט את הלבונה וחישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.

**ט** כל המנחות שהונפו ולא הוגשו הוגשו ולא הונפו יצק ולא בלל ולא פתת פתת ולא מלח מלח ולא פתת כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת לפיכך הקטיר את הקומץ בפני עצמו ואת הלבונה בפני עצמה או שהקטיר קומצה פעמים כשרה לפיכך אם חשב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת זה הכלל אין המנחות נפסלות אלא בד' דברים בקמיצה ובהילוך ובמתן כלי ובהקטרה מוסיף עליהן מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן הרי אלו פסולין לפיכך אם חישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול אחד מנחת חוטא ואחד <מנחת> כל המנחות שקמצן זר ואונן וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל וטמא יושב ועומד על גבי כלים ועל גבי בהמה על גבי רגל חברו פסול חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול. היה קומץ מבורץ וקמץ ועלה בידו צרור גרגר מלח או קורט של לבונה פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול. קמץ הזר קמץ פסול קמץ בשמאלו קמץ בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול. קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה לפיכך אם חישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום

פגול. מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה שמן פסולה לפיכך אם חישב עליה חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול ואין בו משום פגול נטל בכלי ונתן עליה כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת זה הכלל אין הפיגול נוהג אלא בדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה.

## פרק ו

א אלו שהן טעונין מלח אברי עולה ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים וקומץ ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף אבל הדם והיין והעצים והקטורת אין טעונין מלח.

ב בשלשה מקומות היתה מלח ניתנה בלשכת מלח ועל גבי כבש ובראשו של מזבח קרן דרומית מערבית. המלח שבלשכת המלח היו מולחין בה את האברין. שבראשו של מזבח קרן דרומית מערבית היו מולחין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף. מלח שעל גבי הכבש ושעל גבי המזבח לא נהנין ולא מועלין ושעל גבי האברים מועלין בכולם. כיצד מולחין היה נותנין על גבי המלח חוזר והופכן. ואלו הן שמעלין אותן כל הלילה אברי עולה ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף. אבל הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח הבאין בפני עצמן אין מעלין אותו כל הלילה. זה הכלל כל שקרב מתיריו ביום מעלין אותו כל הלילה כל שלא קרב מתיריו ביום אין מעלין אותו כל הלילה. כיצד הוא עושה נותן ע"ג המזבח עם שקיעת החמה ומתעכלין והולכין כל הלילה.

ג המעלה כזית משתי הלחם בעבודה או בחוץ הרי זה חייב שנאמר (ויקרא ב׳:י״ב) קרבן ראשית תקריבו אותם לה' ואל המזבח לא יעלו. אחד המזבח ואחד הכבש לכך.

ד המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם מבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים מותר. העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות משאור ומדבש עובר בלא תעשה שנאמר (ויקרא ב׳:י״א) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו.

ה המחמץ את המנחה אחת מן הכשרה ואחת מן הפסולה עובר בלא תעשה שנאמר (ויקרא ב) כי כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ.

ו רקיקי מנחת ישראל מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן חלות תודה ורקיקי נזיר מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן פר אין מעכב את השעיר והשעיר אין מעכב את הפר. כל הזאות שלפנים כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים ואחת עשרה של

פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן. ז' הזאות שבפרה מעכבות זו את זו. ז' הזאות שבמצורע מעכבות זו את זו צפרים מעכבות זא"ז אבני בית המנוגע ועציו ועפרו מעכבין זו את זו עץ ארז ואזוב ושני תולעת מעכבין זו את זו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעכבין זא"ז שמונה בגדי כה"ג מעכבין זא"ז ארבעה בגדי כהן הדיוט מעכבין זא"ז אבני שוהם ואבני מלואים מעכבין זה את זה כתב שעל גביהן מעכבין זא"ז סמני קטורת וסמני שמן המשחה מעכבין זא"ז ומיעוטן מעכב את רובן שבעה קני מנורה מעכבין זא"ז ושבעה נרותיה מעכבין זא"ז גביעיה כפתוריה ופרחיה מעכבין זא"ז קרן וכבש ויסוד ורובע מעכבין זא"ז. ר' יוסי בר ר' יהודה אומר אף הסובב. מדת המזבח בין ארכו ובין רחבו אינה מעכבת אבל ריבויו מעכב. השולחן והמנורה והמזבחות מעכבין זא"ז ר"ש ב"א אומר כהנים ולוים וישראלים מעכבין את הקרבן ברכות כהנים מעכבות זו את זו ברכות כהן גדול מעכבות זו את זו ברכות תעניות מעכבות זו את זו ברכות של ראש השנה מעכבות זו את זו ברכות מעכבות זו את זו תקיעות מעכבות זו את זו ברכות ותקיעות מעכבות זו את זו הלל ושבח ותפלה מעכבות זו את זו תפילין של יד ושל ראש מעכבות זו את זו אם אין לו אלא אחת הרי זה יניח התכלת והלבן אין מעכבין זא"ז מצוה שיקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא. נסכי בהמה והסלת מעכבין זא"ז פרים אילים וכבשים מעכבין זא"ז ר' יהודה אומר פרים אין מעכבין זא"ז מפני שמתמעטין בחג אבל אילים וכבשים מעכבין זא"ז. אין מביאין פרים אילים וכבשים ואח"כ נסכים אלא פרים בנסכיהן אילים בנסכיהן כבשים בנסכיהן ר' יהודה אומר יחיד שהיה חייב פרים אילים וכבשים ואין לו נסכים יביא פרים בנסכיהן ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נסכים. יחיד שהביא נסכים ולא היה צריך להם יתנם לצבור צבור שהביא נסכיו ולא היה צריך להם יתנם ליחיד.

ז הביא נסכיו לעולה ונטמא זבח או שנפסל יתנם לשלמים. הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח או שנפסל יתנם לעולה. ונסכיו שלא קרבו היום יקרבו למחר בד"א שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי יקרבו היום ואל יקרבו למחר מפני שנפסלים בלינה. העומר אין מעכב את הכבש והכבש אין מעכב את העומר הלחם מעכב את הכבשים כיצד יעשו יניפו ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה דברי ר"ע. אמר ר"ש בן ננס לא כי אלא כבשים מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבתם אמר לו ר"ע עדיין דבר שקול מי מכריע אמר בן ננס אני אכריע וכן מצינו כשהיו ישראל במדבר מ' שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם אר"ש הלכה מדרש כדברי בן ננס אבל אין הטעם כדבריו. נמצא אתה אומר כיון שעברו ישראל את הירדן נתחייבו בחלה ובערלה ובחדש. הגיע ט"ז

בניסן נתחייבו בעומר ובקרב עמו. שהו חמשים יום נתחייבו שתי הלחם ובקרב עמהן. לי"ד שנה נתחייבו בנטע רבעי. ר' יוסי ב"ר יהודה ור"א בר"ש אומר לא נתחייבו בנטע רבעי אלא לאחר י"ד שנה כשכבשו ושחילקו נתחייבו במעשרות. התחילו מונים שנה ראשונה ושניה ושלישית ואח"כ נתחייבו בנטע רבעי. לכ"א שנה עשו שמיטה לששים וד' שנה עשו יובל מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן ולא הלחם לחם בלא כבשים אין לו מי יתירנו.

## פרק ז

**א** קנמון יש בו חצאים שנאמר (שמות ל) וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקדה חמש מאות שקל בשקל הקדש ושמן זית הין שנים עשר לוג. קטרת שלא קרבה חציה בבקר תקרב כולה בערב חובת בין הערבים. כ"ג שלא קרב חצייה בבקר תקרב כולה בין הערבים חובת בין הערבים. שעירי הרגל לא קרבו ברגל יקרבו בראש החדש לא קרבו בראש החודש יקרבו ביה"כ לא קרבו ביה"כ יקרבו לרגל הבא שמתחלה לא הוקדשו קרבנות צבור אלא ע"מ ליקרב במזבח חיצון מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו יקרבו בשבת אחרת חובת שבת הבאה אחרת מוספי ר"ח שלא קרבו בר"ח זה יקרבו בר"ח אחר חובת ר"ח הבא. לא הקריבו כבש בבקר יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים אר"ש אימתי בזמן שהיו ב"ד אנוסין או שוגגים אבל אם היו מזידין שהיתה חנוכת המזבח ולא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטורת בבקר לא יקטירו בין הערבים אר"ש כולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכים את מזבח הזהב אלא בקטורת סמים ולא את מזבח העולה אלא בתמיד של בקר ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת ולא את המנורה אלא בנרות בין הערבים.

**ב** ר' יוסי אומר כל ז' ימי מלואים היה שולחן בטל בלא לחם לפי שלא נגמרה מלאכתן למוצאי שבת לא סידרו עליו את הלחם אלא בשבת בזמנו הרי הוא אומר (שמות לט) וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' וגו' היכן צוהו (שמות כה) ועשו לי מקדש וגו' (שמות מ) ויתן את השלחן באהל מועד וגו' (ויקרא כד) ויערוך עליו ערך לחם לפני ה' כאשר צוה ה' היכן צוהו (שם) ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' וגו' (שמות מ) וישם את המנורה באהל מועד וגו' ויעל הנרות לפני ה' כאשר צוה ה' היכן צוהו על המנורה הטהורה יערוך את הנרות וגו' (ויקרא כד). וישם את מזבח הזהב באהל מועד וגו' ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה ה' (שמות מ). היכן צוהו בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה (שמות ל) וישם את מסך הפתח למשכן ואת מזבח העולה

שם פתח משכן אהל מועד ויעל עליו את העולה ואת המנחה כאשר צוה ה' (שמות מ) היכן צוהו את הכבש האחד תעשה בבקר וגו' (שמות כט).

ג ד"א וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה ויברך אותם משה מה היה ברכה שברכן אמר להם תשרה שכינה על מעשה ידיכם ר"מ אומר כך ברכן ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים (דברים א) אמר להם כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם והם אומרים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגו' (תהילים צא).

ד בזמן שישראל ברצון לפני המקום מהו נאמר בהם (במדבר כ"ח:ב') את קרבני לחמי כבנים שמתפרנסים מאביהן. בשעת תוכחות מהו אומר לאישי ריח ניחוחי כל קרבנות שאתם מקריבים אינן אלא לאש וכן הוא אומר (תהילים נ':ט') לא על זבחיך אוכיחך וגו' לא אקח מביתך פר ממכלאתיך עתודים אם ארעב לא אומר לך וגו' ידעתי כל עוף הרים וגו' כי לי כל חיתו יער וגו' האוכל בשר אבירים וגו' וכי יש רעבון לפניו ואומר אם יש רעבון לפני כבש שאתה מקריב בבקר וכבש בין הערבים הן היו דיי אילו היו דיי בידך אני מוסר מזונותי שאמרתי לך (שם) זבח לאלהים תודה אלא שתהא מודה בי (שם) ותשלם לעליון נדריך.

ה כהן שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה. כהן שהקריב מחצה שחרית ונטמא חציה שני הרי זה מביא עשרון שלם וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון תעובר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ו לא מינו כהן אחר משל מי היתה קריבה ר"ש אומר משל צבור שנאמר (ויקרא ו':י"א) חק עולם מי שהברית כרותה לו ר"י אומר משל יורשיו שנאמר (שם) מבניו יעשה ושלימה היתה קריבה בין בבקר בין בערבים שנא' (שם) כליל תקטר.

ז כל המנחות אין לשין אותן ברותחין מפני שהן חולטין ולא בצונן מפני שהן רוטשין אבל לשין אותן בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו ואם החמיץ את שיריה עובר משום ד' דברים משום בל תלוש ובל תירך ובל תקטוף ובל תאפה. אפיה בכלל היתה ולמה יצאת להקיש אליה מה אפיה מיוחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בעצמה אף אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפייתה וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו. רבוכה לשין אותה ברותחין אין לך טעון רבוכה אלא שלשת מינין בלבד חביתי כהן משיח ורבוכה שבתודה ואיל המילואים.

ח אלו דברים שבין מנחת כ"ג לבין מנחת כהן הדיוט מנחת כ"ג באה תמיד באה תדיר באה רבוכה וקריבה חצאין וטעונה ב' קמצין אחד שחרית ואחד בין הערבים וחובה שלשה לוגין שמן לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים בד"א במנחת חובה של כהן גדול אבל במנחת נדבה של כ"ג הרי היא כמנחת נדבה של כהן הדיוט. מנחה שבבמה זר קומץ ומקטיר על גבי האישים דברי ר"מ וחכ"א אין מנחה בבמה.

ט כיצד מחלק את השמן מנחה של עשרון אחד נותנין לה לוג. של ששים עשרון נותנין לה ששים לוג אבל קומץ לבונה קומץ אזכרה קומץ אחד לכולן ר' נחמיה ור' אלעזר כשם שהקומץ של לבונה ושל אזכרה קומץ אחד לכולן כך מנחה של עשרון א' ושל ששים עשרון לוג אחד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן לכל המנחה לוג שמן. כיצד מניף שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי כליות ויותרת הכבד ואליה מן הכבש חזה ושוק ומוסיף עליהן הזרוע והלחיים ונותנין לידי הבעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתה. חזה ושוק וזרוע ותרומת הלחם נאכל לכהנים ויותרת הכבד ואליה וחזה ושוק נותנה לכהן אחר ומניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתו וחזה ושוק נאכל לכהנים והשאר קרב לאשים.

י כיצד מניף שתי הלחם נותן חלה אחת על גבי כבש זה וחלה אחת על גבי כבש זה כהן מניח ידו תחת ידו של כבש וכהן אחר מניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכך היתה תנופתן. ר' יוסי בן המשולם אומר כבשים ע"ג הלחם שנאמר (ויקרא כ"ג:כ') והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו' אמרו לו והלא כבר נאמר תנופה לפני ה' על שני כבשים אמר להם מה מצינו עד אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו מה מצינו באיל המלואים הלחם למעלה אף כאן הלחם למעלה. כל המנחות אין באות כשרות אלא בתנור עשאן בכופח וברעפים פסולות ר' יהודה אומר כופח כתנור.

## פרק ח

א כל המנחות שריבה מדת חלות או שחיסר מדת חלות או שהיתה מדה חסרה מחברתה או יתירה מחברתה הרי אלו פסולות שתי הלחם ולחם הפנים חלות תודה ורקיקי נזיר שריבה מדת חלות או שחיסר מדת חלות או שהיתה מדה יתירה מחברתה או חסרה מחברתה הרי אלו פסולות ושאר כל המנחות בין משל יחיד ובין משל צבור אין להם קצבה ובלבד שיביאו מן המובחר.

ב שתי הלחם ולחם הפנים נאכלות אבל לא נקמצות מנחת כ"ג מנחת כהן משיח ומנחת נסכים לא נאכלות ולא נקמצות ר' שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצות. הקומץ

קרב לעצמו ושירים קרבין לעצמן. ר' אלעזר בר"ש אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרין על גבי הדשן.

ג כל המנחות נעשות בכלי וטעונות שלשה מתנות שמן יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשייתה כיצד הוא עושה נותן שמן בכלי ומטגנו שמן בסולת ובוללה ופותתה ויצק עליה שמן כדרך שיצק על הגריסין. חלות טעונות בלילה ורקיקה משיחה נמצאת אומר כשר בחלות פסול ברקיקין כשר ברקיקין פסול בחלות כיצד בוללין חלות חלות בוללין דברי רבי שנאמר (ויקרא ז׳:י״ב) חלות בלולות בשמן וחכ"א סולת שנאמר (ויקרא ב׳:ה׳) סולת בלולה בשמן אמר להן עד אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו נאמר כאן חלות ונאמר בתודה חלות מה חלות האמורות בתודה אי אפשר לבוללן בלא סולת אף חלות האמורות כאן א"א לבוללן בלא סולת אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי.

ד כיצד מושחן מושח פני כל הרקיק ר' שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כ"י ושאר השמן נאכל לכהנים. מנחה שהיתה באה מחצה חלות ומחצה רקיקין נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין ר"ש אומר משח את הרקיקין כמין כ"י ושאר השמן נותן לחלות וכן היה ר"ש אומר מותר רקיקי מנחת ישראל פתיתיהן כזיתים כדי שיהיה שולט בהן לקומצן.

ה חצי לוג מים לסוטה וחצי לוג שמן לתודה נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין ר' שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כ"י ושאר השמן נאכל לכהנים וכן היה ר' שמעון אומר האומר מאפה מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין בולל ונוטל מן האמצע ואם נתן ממין על חברו יצא.

ו רבי שמעון אומר ג' מינין טעונים שלש מצות שתים בכל אחד ושלישית אין בהן אלו הן זבחי שלמי צבור וזבחי שלמי יחיד ואשם מצורע. זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהם תנופה חיים היכן תנופתן בזבחי שלמי צבור. זבחי שלמי צבור טעונין תנופה חיין ושחוטין ואין בהן סמיכה והיכן סמיכתן באשם מצורע. אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חיין ואין טעון תנופה שחוט והיכן תנופתו בזבחי שלמי צבור.

ז כל המנחות טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה אחרים אומרים שיפה ובעיטה בחטין ר' יוסי אומר בבצק העומר היה בא עשרון משלש סאין כמה עשרון שלש סאין נמצא עשרון שלו קב ומחצה. העומר היה מנפהו בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה לחם הפנים באחת עשרה בדקה ובגסה בדקה שתהא קולטת [את הסולת] ובגסה שתהא קולטת את הסובין ר"ש בן אלעזר אומר שלש עשרה נפה היו זו ע"ג זו תחתונה שבכולן עשויה שתהא קולטת את הסולת.

ח העומר ושתי הלחם ולחם הפנים שריבה מדת עשרונן או שחיסר מדת עשרונן שהיתה מדה מרובה מחברתה או חיסרה מחברתה הרי אלו פסולות ריבה מדת סאין או שחיסר מדת סאין הרי אלו כשרות. תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן ו' מדבריות נמצאת ירושלמיות יתירה על מדבריות שתות.

ט איל המלואים היה בא במצה שבתודה חלות רקיקין ורבוכה שמנן כשמן תודה ותנופה כתנופת. איל נזיר היה בא שני ידות כמצה שבתודה חלות ורקיקין אין בו רבוכה שמנו כשמן תודה ותנופתו כתנופת תודה.

י השוחט את התודה לפנים ולחומה אבית פגי לא קדש הלחם אפילו כולם בפנים ואחד מהם בחוץ לא קדש הלחם שחטה ונמצא רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר לא קדש הלחם. זה הכלל כל שפסלה קודם לשחיטה לא קדש הלחם. שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם. שחטה ונמצאת בעלת מום ר"א אומר קדש ר' יהושע אומר לא קדש דברי ר"מ אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע על ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם ועל ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש הלחם על מה נחלקו על ששחטה חוץ למקומה שר' אליעזר אומר קדש ור' יהושע אומר לא קדש. א"ל ר' אליעזר אי אתה מודה ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם אף ששחטה חוץ למקומה יקדש הלחם א"ל ר' יהושע אי אתה מודה ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש הלחם אף ששחטה חוץ למקומה לא יקדש הלחם א"ל ר' אליעזר אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו חוץ לזמנו נראה למי דומה אם דומה לבעל מום נלמדו מבעל מום ואם דומה לחוץ לזמנו נלמדו מחוץ לזמנו ר' אליעזר אומר חוץ לזמנו נפסל במחשבה וחוץ למקומו נפסל במחשבה ואל יוכיח בעל מום שאין נפסל במחשבה אלא במעשה ר' יהושע אומר בעל מום פסול ואין בו כרת וחוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפיגול וחייבין עליו כרת.

יא תודה טעונה לחם והטועה אינה טעונה לחם איזה הוא טועה המפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות ראשונה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים ושניה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

יב המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהם ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והשאר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש תודה תחתיהן ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות

יביא בהן תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והתודה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה והפריש מעות תחתיה ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאת תודה. תודה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והמעות יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואח"כ נמצאת הראשונה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולקח בהן תודה והקריבה ואח"כ נמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים לקח בהן תודה והותיר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

**יג** עד שלא שחטה ויצא חוץ לחומה יחזור וישחוט עליה וכשרה משששחטה ויצא חוץ לחומה הדם יזרק ולא יצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדם תורמין ממה שבפנים על מה שבחוץ. עד שלא שחטה ונפרס הלחם יביא לחם אחר וישחט עליו וכשרה. משששחטה ונפרס הלחם הדם יזרק ויצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור משנזרק הדם תורמין מן השלם על הפרוס. משששחטה נטמא לחמה הדם יזרק ולא יצא ידי חובת נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדם תורמין מן הטהור על הטמא.

**יד** תודה חציה מן החולין וחציה מן המעשר יביא לחמה כיוצא בה. חציה מן החולין וחציה מן המעשר. תודה היא ולחמה מן המעשר אבל חובתו אינו מביא אלא מן החולין שנאמר (שמות י"ג:ה') ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה מה זו אינה באה אלא מן החולין אף כל דבר שבחובה לא יביא אלא מן החולין לא יביא מחטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני הרי עלי תודה והרי עלי שלמים הואיל והן באין חובה לא יביא אלא מן החולין נסכים בכל מקום לא יביא אלא מן החולין מכאן אמרו אין מביאין מנחות ונסכים מנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה מעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו מן המדומע ומן החדש ומפירות שביעית ואם הביא הרי אלו פסולין ואצ"ל מן הערלה ומכלאי הכרם.

## פרק ט

**א** כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומח"ל אפילו מבין העובדי כוכבים חוץ מבכור ומעשר שאין באין אלא מן הארץ ואין באין אלא מישראל. כל המנחות באות מן הארץ ומח"ל מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ וכולן אין באין אלא מן המובחר שנאמר (דברים י"ב:י"א) וכל מבחר נדריכם איזהו

מובחר שלהן מכמש זו לחה אלפא לסולת שניה לה עפריים בבקעה. רבי יוסי אומר אף חיטי ברחיים וכפר אחוס אלו היו בצד ירושלים ומהן היו מביאין. אין מביאין אלא מן השדות הגינירות המיוחדות לכן. כיצד הוא עושה נרה שנה ראשונה. ושניה חורשה זורעה קודם לפסח ע' יום כדי שתהא סמוכה לחמה והיא עושה סולת מרובה והיתה עושה קנה זרת ושבולת זרתיים היו בוררין אותה ולותתין אותה וטוחנין אותה ומרקידין אותה ומוליכין אותה אצל גזבר והגזבר מכניס ידו לתוכה אם היה אבק עולה מתוכה חוזר ומרקידין שניה ומשם רבי נתן אמרו ידו סך בשמן ומשקיע לתוכה כדי שיהא אבק עולה מתוכה. סולת שהתליע הרי זו בעל מום למזבח. חיטין שהתליעו או שהרקיבו הרי אלו בעלי מומין למזבח. תקועה אלפא לשמן. אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן. ר' אלעזר בן יעקב אומר שלישית היה לה גוש חלב בגליל.

ב אין מביאין אלא מן הזיתים המיוחדין לכך ר' יהודה אומר לא היה טוחנן ברחיים אלא כותשן במכתשת לא היה טוחנן בקורה אלא באבנים. אין נותנין את הלחם לתוך הסל אלא סל לתוך הלחם. בורר מתוך הסל הראשון למנורה השני והשלישי למנחות שמן אנפוקנין פסול שאינו אלא שרף שמן השרוי והשלוק והמבושל של שמרים ושל ריח רע הרי זה בעל מום למזבח. יין אליסטין והכושי והבורק ושל צמוקים לא יביאן ואם הביא כשר. ר' אומר יין בן שתי שנים ובן ג' שנים שדחה טמא או שנשתנה מראיו לא יביא ואם הביא כשר. אין מביאין לא מן הכדמת ולא מן הדלית אלא מן הרגליות המיוחדות לכן. לא היו בוצרים ענבים וכורמין אותן אלא בוצרים אותן ודורכים אותן מיד ולא היו כונסין אותן לא בחצבים גדולים ולא בחביות קטנות אלא בכדידיות בינוניות. לא היו מניחין אותן לא במרתף ולא בראש הגג אלא מניחין אותן כמות שהן ואינו ממלא חבית על פיה אלא שתי ידות בה כדי שיהא ריחה נודף ואינו מביא לא מפיה מפני קמחין ולא משוליה מפני שמרים אלא נוקבה ונוטלה משלישה ומאמצעה. כיצד בודק הגזבר קנה בידו כיון שזרק גיר של שמרים אומר ומעבירין אותה מפניו ומביאין אחרת תחתיה והן אומרים בואו וקחו לכם פסולת המזבח. אין מביאין יין פחות מבן מ' יום ואם הביא מגתו כשר.

ג אילים ממואב עגלים משרון כבשים ממדבר גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר כבשים שגביהן רחבים.

ד כל העצים כשרים לגבי מזבח חוץ משל זית ושל גפן ר"א מוסיף ה' עצים פסולין אף של שקמה ושל חרוב ושל דקל ושל מיש ושל אלון ושל סתירה מ"מ הרי אלו פסולין אבל באלו רגילין במדבריות של תאנה ושל שמן ושל אגוז.

ה מלח זו מלח סדומית שנאמר (ויקרא ב׳:י״ג) ולא תשבית מלח הבא מלח שאינו שובתת ואיזו זו מלח סדומית. ומנין אם לא מצא סדומית יביא אסתרקנית ת"ל מלח מלח ריבה.

ו תכלת אין כשרה אלא מן החלזון שלא מן החלזון פסולה. שני התולעת מן התולע שבהרים הביא שלא מן התולעת שבהרים פסולה.

ז שש זה פשתן הביאה מן הנקבות פסולה.

ח מנורה וכלי שרת מצותן להביא ממותר נסכים אין להם יביאו מתרומת הלשכה. מנורה אינה כשרה אלא מן העשת עשאה מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה.

ט חצוצרות אין כשרה אלא מן הכסף עשאה מן הגוש כשרה משאר מיני מתכות פסולה ונמצאת אומר פסול במנורה כשר בחצוצרות פסול בחצוצרות כשר במנורה. של בעץ ושל אבר ושל קסטרין ושל מתכות ר' פוסל ור' יוסי בר רבי יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית הכל מודים שפסולה.

י כלי שרת עד שלא נשתמש בהן [גבוה] רשאי הדיוט לשתמש משנשתמש בהן גבוה אין רשאי הדיוט לשתמש בה כלים שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותן כלי שרת כלי שרת שניקבו אין מתיכין אותן ואין מטילין לתוכן אבר ואין משחיזין את פגימתה. סכין שפיגם אין מחזירין אותה ואין משחיזין את פגימתה. אבא שאול אומר סכין היתה טורפת וצוו עליה וגנזוה.

## פרק י

א רבי מאיר אומר מה ת"ל עשרון עשרון א' נגדש וא' שאינו נגדש זה שהיה נגדש בו היה מודד לכל המנחות זה שלא היה נגדש בו היה מודד לחביתי כהן משיח וכולן היה שם לא מדת ג' דפר ולא מדת שנים לאיל אלא אפילו ששים פרים וששים אילים עשרון אחד היה מודד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן שמן לכל מנחה ולוג שמן. שבעה מדות של לח היו במקדש רביעית חצי לוג ולוג רביע הין ושליש הין והין. ר"י אומר הין וחצי הין ושלישית הין ורביעית הין לוג וחצי לוג ורביעית. רביעית מה היתה משמשת בה היה מודד לחביתי כהן משיח. חצי לוג מה היה משמש בו היה מודד שלשת לוגין ומחצה למנורה וחצי לוג לכל נר. לוג בו היה מודד לכל המנחות רביע הין מה היה משמש כל מין צאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים נבללים זה בזה. שליש הין הוא היה אומר עני שבכולן לא היה משמש אלא בנסכי אילים בן שתים ומהן למעלה. חצי הין מה היה משמש כל מין בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים ונבללין זה בזה. ר"ש אומר לא היתה מדת שבעה במקדש הין שאין נותנין מדה

אחת לשני פרים מדה אחת לשני אילים מה היה מביא תחתיהם לוג ומחצה. א"ר יהודה וכי היה שם חצי לוג ולוג אמר לו ר"ש אם כן יכול לפרנס כולן ברביעית אלא שאין מדה במקדש משמשת תחת חברתה. רבי אלעזר בר רבי צדוק אומר ארבע מדות של לח היו במקדש רביעית וחצי לוג ולוג והין היה שם ושנתות היו בהין ע"כ לפר ע"כ לאיל ע"כ לכבש חצי לוג לתודה ורביעית לנזיר.

ב אין מקדישין בפנים אלא בחוץ אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים במה דברים אמורים במנחות בסולת ובשמן אבל ביין מערבים נסכי יחיד בנסכי יחיד ונסכי צבור בנסכי צבור של יחיד בשל צבור ושל יום בשל אמש ושל היום בשל מחר במה דברים אמורים שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי אין מערבים של יום בשל מחר מפני שנפסלים בלינה. כל בירוצי מדות הלח בלח קודש וביבש חול מפני מה בלח קודש מפני שנמשחות מבפנים מפני מה ביבש חול מפני שאין נמשחות. כל בירוצי מדות הללו אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה ואם לאו תעובר צורתן ויצא לבית השרפה ואם לאו ימכרו לחייבי זבח אחר יבוא מהן קיץ המזבח מה הן לוקחין בהן עולות ומקיצים בהן את המזבח.

ג כל קרבנות צבור אין בהם סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים שהן טעונים סמיכה דברי ר' יהודה ר"ש אומר שעירי עבודת כוכבים אין טעונין סמיכה מה היה מביא תחתיהן שעיר המשתלח אמר לו ר"ש והלא אין סמיכה אלא בבעלים. שעיר המשתלח סומכין עליו אהרן ובניו כאחד אמר לו רבי יהודה אף הן מתכפרין בו. כלל אמר רבי שמעון כל הבא על עברות מצוה ידועה ודמו נכנס לפנים טעון סמיכה כל שאין בא על עברות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים אין טעון סמיכה היורש ואחד עשר שבמעשר הרי אלו ממירין טעונין סמיכה ונסכים דברי ר"מ רבי יהודה אומר היורש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר מפני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה אמר לו ר' יהודה אילו היה תמורה היה קרב אלא זבח היה ונסכים היו בפני עצמן כיצד סומך זבח עומד בצפון ופניו במערב סומך במערב ופניו במערב מניח שתי ידיו על גבי קרניו של זבח ולא היה מניח ידיו על גבי זבח ולא היה מניח ידיו זו על גבי זו ולא היה דבר חוצץ בין ידים לקרנות מתודה עליו עון עבירה על חטאת עון חטאת על אשם עון אשמה על עולה עון לקט שכחה ופאה שאין להם וידוי דברי רבי יוסי הגלילי אמר לו רבי עקיבה על מה עולה מכפרת על דברים שיש בהן עונש הרי זה עונש אמור על לא תעשה שלהן אמורה על מה עולה מכפרת על מצות עשה ועל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה. סמיכה נוהגת בכהנים ולוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררין חללין

נתינין וממזרין סריס אדם סריס חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהגת לא בעובדי כוכבים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים.

ד חמשה שהביאו זבח אחד כולן סומכין עליו ולא כולן כאחד סומכין עליו אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק. סמיכה בג' סמיכת זקנים בשלשה ר"י אומר בה' לא כולן כאחד סומכין עליו אלא אחד ואחד סומך ומסתלק. איל המילואים אהרן ובניו כאחד כשם שהסמיכה בטהורין כך שחיטה בטהורין תיכף לסמיכה שחיטה במקום שסומכין שוחטין. תנופה נוהגת בכהנים בלוים וישראלים בגרים ועבדים משוחררים חללים נתינין ממזרין וסריס אדם וסריס חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהגת לא בעובדי כוכבים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים חמשה שהביאו זבח אחד א' מניף ע"י כולן המשלח זבחו ביד אחר כהן מניף על ידו והאשה כהן מניף על ידיה.

ה ר' ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת משלש סאין ובחול מחמש סאין וחכמים אומרים אחד בשבת ואחד בחול משלש היה. אבא שאול אומר בשבת היה נקצר ביחיד במגל אחת ובקופה אחת בחול בג' ובשלש קופות ובג' מגלות. וחכ"א אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות עומר היה בא מבקעת בית מקלה של נחל קדרון מוקדמת היתה וישנה כבת ג' סאין היתה וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה היה ניר לחציה וזורע חציה שומרי ספיחין בשמיטין ויובלות להביא מהן עומר ושתי הלחם נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ומשם היו מביאין בין מרובה ובין מדבר מועט הן היו דמים. הרוצה להתנדב אין שומעין לו ר' יוסי אומר הרוצה להתנדב ינדב ובלבד שימסרם לצבור.

ו יום הנף שחל להיות בשבת דוחה את השבת בקצירת העומר כיצד היו עושין שלוחי ב"ד יוצאין מערב יו"ט נוטלין את הקופות ואת המגלות ומסרנין שם בעומר שלש סאין ומניחין את הקופות ואת המגלות ובאין יו"ט סמוך לחשיכה היו יוצאין ואוכלוס גדול היה יוצא עמהן כיון שחשיכה אמר להן בשבת זו בשבת זו בשבת זו בקופה זו בקופה זו בקופה זו בקופה זו. ר' אלעזר בר' צדוק מוסיף אף במגל זו במגל זו במגל זו שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרין לו הן הן הן אקצור אומרים לו קצור וכ"כ למה מפני ביתוסין שהיו אומרין אין קצירת העומר במוצאי יו"ט קצרוהו ונתנוהו לקופות והביאו לעזרה היו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין לשון הוא זה אלא אבוב של נחושת היה מנוקב נקבים כדי שתהא האור יוצא בכולו בעזרה והרוח מנשבת בו ונתנוהו לרחיים של גרוסות להוציא ממנו עשרון שמנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות ר"ע מחייב

בחלה ובמעשרות בא לו לעשרון נתן שמנו ולבונתו יצק ובלל והניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהנים משקרב העומר יוצאין ומוצאין את שוקי ירושלים שמלא קמח וקלי שלא ברצון חכמים דר"מ וחכ"א ברצון חכמים הן עושין. משקרב העומר הותר החדש מיד הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן משחרב הבית התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור. אר"י והלא מן התורה הוא אסור שנאמר (ויקרא כ"ג:י"ד) עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן מפני שיודעין שאין ב"ד מתעצלין בו. העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש כיון שקרבו שתי הלחם התחילו מביאין מנחות ונסכים מ"מ אין נמנעין ואין מביאין מנחות בטובלן.

ז המקדיש קמה למנחות פטורה מן המעשרות ר"ש בן אלעזר אומר מקטפין לפני העומר ומוכרין לאחר העומר ומביאין מנחות בטובלן. המקדיש קמה למנחות פטורה מן המעשרות. ואע"פ שאמרו אסור בחדש לפני הפסח מותר לרפואה לאכילת עובדי כוכבים לאכילת כלבים לא אסרו אלא ישראל בלבד. ישראל שאכל מן החדש קודם לפסח הרי זה לוקה את הארבעים היה מכניס בשלשה עשר ונעקרה בידו שותלה במקום הטינא אבל לא במקום הגריד שמקצת היום ככולו אע"פ שאמרו אסור לקצור בית השלחין שבהרים בית הבעל שבעמקים. קוצרין מפני הנטיעות ומפני האבל ומפני ביטול בה"מ לא יהא קוצר ועושה אותם כריכות אלא קוצר ומניח כדרכו. מותר לעשות בו שביל קוצר לשחת עד שלא הביא שליש יתחיל משהביא שליש לא יתחיל ואם התחיל יגמור. עד שלא הביא שליש פטור בלקט שכחה ובפאה משהביא שליש חייב בלקט בשכחה ובפאה רש"א אף משהביא שליש פטור בלקט ושכחה וחייב במעשרות. מצות העומר להביא מן הקמה אין לו יביא מן העומרים אין לו יביא מן האוצר ומן הקוצר אין לו יביא מן הלח אין לו יביא מן היבש שתי הלחם מצוה להביא מן החדש אין להן יביאו מן העליה.

## פרק יא

א אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים ואין דוחות את השבת דברי ר"מ. ר"י אומר כל מעשיהן בפנים ר"ש אומר כל מעשיהן בחוץ שהיה ר"ש אומר לעולם אל תמנע לומר אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים כדרך שכשרות בעזרה כך כשרות בבית פאגי. כדרך שנפסלות בעזרה כך נפסלות בבית פאגי ולשכה היתה לה בפני עצמה והיה עושה אותה בתוכה תנור היה לה כמין מזרת מרובע של שתי הלחם היה מחזיק א' ושל לחם הפנים היה מחזיק שתים. ג' דפוסים היו שם הא' לתנור

וא' לבצק ואחד שהוא רודה ונותנו לאלפס כדי שלא יקלקלו את הלחם. מנחות יש בהן מעשה כלי בפנים טחנן והרקידן בחוץ לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ובזר כשרות עד שיביאו לבית הקמיצה.

ב כל המנחות אין דוחות לא את השבת ולא את הטומאה חוץ מחביתי כהן משיח מפני שיש לו זמן קבוע זה הכלל כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול לעשות מע"ש דוחה את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול לעשות מערב שבת אין דוחה את השבת.

ג ארבע סניפין של זהב דומה לדקרנין היו שם שבהן היו סומכין את החלה מפני שדומה לספינה כדי שלא תהא רוקדת ר"י אומר לא היו שם סניפין אלא גובה היה לשלחן טפח שנאמר (שמות כ"ה:כ"ה) ועשית לו מסגרת טופח סביב אמרו לו והלא אין מסגרת אלא מן הרגלים.

ד עשרים ושמונה קנים של זהב חלולין מפוצלין מקבלין טומאה היו שם.

ה כל הכלים שהיו במקדש אורכן לארכו של בית חוץ מן הארון שהיה ארכו נתון כנגד רחבו של בית כך היו בדיו נתונין כנגד רחבו וכך היה ניטל.

ו עשרה שולחנות עשה שלמה שנאמר (דברי הימים ב ד':ח') ויעש שולחנות זהב עשר ואעפ"כ לא היו מסדרין אלא על של משה שנאמר (מלכים א ז':מ"ח) ואת השולחן אשר עליו לחם הפנים עשרה מנורות זהב עשה שלמה שנאמר (דברי הימים ב ד':ח') ויעש מנורות זהב עשרה אעפ"כ לא היו מדליקין אלא בשל משה שנאמר (דברי הימים ב י"ג:י"א) את המנורה ואת נרותיה לבער בערב בערב מה מנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא ר"י בר רבי יהודה אומר על כל השולחנות היו מסדירין שנאמר (דברי הימים ב ד':י"ט) את השולחנות ועליהם לחם הפנים זהב ובכל מנורות היו מדליקין שנאמר (שם) ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור משום ר' אלעזר בן שמוע אמרו מה ת"ל את השולחנות ועליהם לחם הפנים זהב זה שולחן גדול של זהב שהיה לפנים מבהיכל ושולחן שהיה באולם על פתחו של בית שעליו היו נותנין לחם הפנים ישנה.

ז כיצד מכניסין לחם הפנים ע"ש היה פורקה מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של בית. בשחרית כיון שנזרק דם התמיד נטלו ב' כהנים שתי בזיכין ונותנין לתוכן ב' קומצין של לבונה כל בזיכין שבמקדש לא היו להן שוליים חוץ מאלו שהיו להן שוליים אלו מושכין טפח ואלו מניחין טפח טפחו של זה בתוך טפחו של זה כדי שלא ילין שלחן בלא לחם שנאמר (שמות כ"ה:ל') לפני תמיד ר' יוסי אומר אפילו פירקו ישנה

בבקר והכניסו חדשה בין הערבים אפילו בשאר ימות השנה מוציאין אותו חוץ לעזרה אין בכך כלום ומה ת"ל לפני תמיד כדי שלא ילין שלחן בלא לחם אלו שני כהנים שבידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ישנה היו נותנין אותה על גבי המזבח עם אברי תמיד כיון שהוקטרו ב' בזיכין נותנין חציה חלה לכל משמר ומשמר והן חולקין ביניהן רבי יהודה אומר זה שהיה מחלק לחם הפנים היה עומד על הרובד שבאולם מפריס ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי מומין שבכהונה מוציאין להן חלקן לחוץ שאין יכולין ליכנס בין האולם ולמזבח.

**ח** כיצד מסדרין לחם פנים נותן שש חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה ואם נתן ח' חלות לסדר זה וד' חלות לסדר זה או שעשה ג' סדרים של ד' ד' לא עשה כלום עשה שני סדרין של ארבע עשרה רבי אומר רואין את העליונות כאילו אינן והתחתונות כשרות.

**ט** כיצד מסדרין את הבזיכין נותן בזך אחד על גבי סדר זה ובזך אחד על גבי סדר זה אם נתן בזיכין של לבונה או לבונה של בזיכין או שהיה דבר חוצץ בין הבזיכין ללחם או בין הלחם לשולחן הרי אלו פסולין אבא שאול אומר בתוך ב' טפחים שבין הסדר לחברו היה נותן מה אני מקיים (ויקרא כ"ד:ז') ונתת על המערכת לבונה זכה שתהא כולה סמוכה למערכה.

**י** כיצד מסדרין את הקנים אחר שבת היה נכנס מגביה ראשה של חלה ונותן קנה תחתיה ומגביה ראשה של שניה ונותן קנה תחתיה ואזור באמצע ושלשה תחת כל חלה וחלה ושנים תחת העליונה שאין עליה משוי התחתונה נתונה על טיהרו של שלחן. <עד שלא פירקה ונפרס הלחם הלחם פסול ולא הוקטרו הבזיכין. משפירקה ונפרס הלחם הלחם [פסול] הוקטרו הבזיכין.> הוקטרו ואח"כ נפרס הלחם כשר. נטמא לחמה בין משפירקה ובין עד שלא פירקה הלחם פסול ולא הוקטרו בזיכין סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה ואין חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין אחר שבת פסולה וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה. אם יש שם לחמה מן המובחר יביאו ואם לאו ימתין לשבת הבאה הלחם מותר באכילה וחייבין עליה משום פיגול נותר וטמא.

## פרק יב

**א** המקדיש את העוף ונולד בו מום יש לו פדיון הקדישו בעל מום אין לו פדיון אין לך שטעון פדיון אלא בהמה בלבד. בבכור נאמר לא תפדה במעשר נאמר לא יגאל הרי עלי

חלות והביא רקיקין רקיקין והביא חלות מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא. אלו שני עשרונות להביא בכלי א' והביאם בשני כלים לא קדשם שני כלים. בשני כלים והביאם בכלי א' לא קדשם בכלי א'. בכלי א' הביאם בשני כלים. אמרו לו בכלי א' נדרת ה"ז לא יחזיר ואם החזיר הרי הוא כשתי מנחות שנתערבו. בשני כלים והביאם בכלי א' ואמרו לו בב' כלים נדרת ה"ז לא יחזיר ואם החזיר הרי אלו פסולין.

ב הרי עלי תודה בלא לחם ועולה בלא נכסים כופין אותו ומביא תודה ולחמה עמה ועולה ונסכיה עמה. כהן שאמר הרי עלי מנחה שתיקמץ ותאכל. ישראל אמר הרי עלי מנחה שתעלה כולה לאישים כופין אותם ומביא מנחה כתיקונה דברי ר"י ור"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין.

ג הרי עלי מן המנחה מן שעורין כופין אותו ומביא מן החטין דברי ר' יהודה ור"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים. הרי עלי מן החטים כופין אותו ומביא מן הקמח דברי ר' יהודה ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין. הרי עלי חצי עשרון כופין אותו ויביא עשרון שלם דברי ר' יהודה ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין. הרי עלי עשרון א' להביא בב' כלים כופין אותו ויביא ב' עשרונים בב' כלים דר"י ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין. הרי עלי עשרון ומחצה כופין אותו ומביא ב' עשרונים שלמים שאין מתנדבין כדרך חצאין. הרי עלי ק' עשרונות להביא בכלי א' כופין אותו ומביא ששים בכלי א' וארבעים בכלי אחר ואם הביא מחצה בכלי א' ומחצה בכלי אחר לא יצא בב' כלים מביא מחצה בכלי א' ומחצה בכלי אחר ואם הביא ס' בכלי א' ומ' בכלי אחר יצא. אר"ש אמרו לי חברי מפני מה האומר עלי ס' עשרון מביא בכלי א' ששים ששים ואחד מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחר ואמרתי להן אמרו אתם אמרו שכן הצבור מביא בי"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים אמרתי להן והלא ששים וא' מקריבין אמרו לי מיעט יחיד מן הצבור אחד אמרתי להן והלא אלו קריבין בבקר ואלו קריבין בין הערבים. ד"א והלא יש שם מנחת פרים אילים וכבשים ואין מערבין מנחת פרים ואילים וכבשים זה בזה. אמרו לי אם לאו אמור אתה אמרתי להן ת"ל (במדבר כ"ח:ט') סולת מנחה בלולה בשמן מנחה ששולט בה לבוללה אמרו לי בששים שולט בששים וא' אינו שולט אמרתי להן כל השיעורים שבתורה קצובין הן במ' סאה הוא טובל במ' סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן כביצה מטמא טומאת אוכלין חסר אפילו שומשום אין מטמא טומאת אוכלין. שלשה על שלשה טמא מדרס שלשה על שלשה חסר נימא אחת אין מטמא טומאת מדרס. הוי כל השיעורין שבתורה קצובין הן.

ד המתנדב יין כדברי ר"ע נותנין לספלים שמן כדברי ר' טרפון קרב על גבי האשים. המתנדב יין כדברי ר"ע אינו מביא לא אחד ולא שנים ולא חמשה אלא מביא שלשה כדי שיקרבו עם הכבש. ארבעה כדי שיקרבו עם האשים. ששה כדי שיקרבו עם הפר. שבעה כדי שיקרבו עם האיל ועם הכבש מכאן ואילך אתה יכול לחולקו.

ה פירשתי מנחה ואיני יודע מה פירשתי ה"ז מביא חמש מנחות לה' מינים הרי עלי מין מנחות מביא שתי מנחות ממין א' שני מיני מנחות מביא שתי מנחות משני מינין הרי עלי מין עשרונות מביא ב' עשרונות ממין א'. מיני עשרונות מביא ב' עשרונות משני מינין פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזו מהן פירשתי ה"ז מביא ה' מנחות מה' מינים של ששים עשרונות שהן שלש מאות עשרונות פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע של כמה עשרונות פירשתי ה"ז מביא מנחות של עשרונות מאחד ועד ס' שהן אלף ושמונה ושלשים עשרונות דברי רבי וחכ"א של ששים עשרון. פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזה מין פירשתי וכמה עשרונות פירשתי ה"ז מביא חמש מנחות מחמשה מינין של ששים ששים עשרון מא' ועד שהן ט' אלפים ומאה וחמשים עשרונות דברי רבי וחכמים אומרים חמש מנחות מחמשת המינין שלשים עשרון שהן שלש מאות עשרונים. הרי עלי לבונה לא יפחות מן הקומץ רבי יהודה אומר משקל עשרה דינרין ר' יוחנן בן ברוקה אומר כהן מקדשה בכלי שרת ומקטירה אחרים אומרים האומר הרי עלי ברזל לא יפחות מכליא עורב שבהיכל.

## פרק יג

א הרי עלי עולה מן הבקר יביא עגל. מן הצאן יביא כבש הרי עלי תודה ושלמים מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש. אמר ר"ש אם יאמר לך אדם כדברי ר"ע עגל קבל הימנו איל קבל הימנו כבש קבל הימנו שבכולן היה ר"ע נותן את הטעם עגל שיד הגבוה על העליונה איל לא גדול ולא קטן אלא בינוני כבש המוציא מחבירו עליו הראיה כשם שהמקדיש סתם ה"ז מביא את הגדול שבהן כך האומר הרי עלי סתם ה"ז מביא את הגדול שבהן. הרי עלי למזבח יביא לבונה שסתם הקדש למזבח לבונה. הפרשתי למזבח ואיני יודע על מה הפרשתי ה"ז מפריש והולך עד שיפריש שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח סלע זו למזבח יביא בה עגל. הפרשתי למזבח ואיני יודע למי הפרשתיה ה"ז מפריש כנגדה והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח עגל זה למזבח עגל זה למזבח יביאנו עולה. הפרשתיו למזבח ואיני יודע למי הפרשתיו ירעה עד שיסתאב וימכר ויפריש כנגדו והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח.

ב הרי עלי קירון והביא נימוס נימוס והביא קירון מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא. הרי עלי שור במאתים והלך והביא שני שוורים במנה מנה לא יצא. הרי עלי שור במנה והלך והביא שור במאתים <במנה> יצא שבכלל מאתים מנה. רבי אומר לא יצא. שור זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו איל אבל מביא בדמיו שני אילים ורבי אוסר שאינה היא חבילה איל זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו ב' כבשים ורבי אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו ב' כבשים ור' אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב אם רוצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו עגל עגל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו שור שור מן שייראו עולה וכן שור של עולה שנתערב בשוריו ה"ז מביא את הגדול שבהן עולה והשאר ימכרו לחייבי עולות ודמיו חולין.

ג הרי עלי עולה יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא וחייבין עליה כרת. הריני נזיר יגלח במקדש ואם גלח בבית חוניו לא יצא וחייבין על זבחיו כרת. הכהנים ששמשו בבית חוניו או במקומות אחרים בשעת איסור הבמה אסור. בשעת היתר הבמה מותר שנאמר (מלכים ב כ"ג:ט') אך לא יעלו כהני הבמות על מזבח ה' בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם יכול אם אכלו מצות בתוך אחיהן יהיו אסורין אם לאו יהיו מותרים אמור מעתה כשרין לחלק ופסולין לקרב בבעלי מומין. הרי שהיה טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים נטמא ה"ז חולק בבשר. ר' נהוראי אומר אפילו טהור בשעת זריקה ובשעת הקטר חלבים נטמא אין חולק בבשר לעולם אין חולק בבשר עד שיהא טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים. כהן בא ומקריב קדשיו במשמר שאינו שלו עורן ועבודתן שלו ואם היה זקן או חולה נותנין לכל כהן שירצה עורן ובשרן שלו ואם היה בעל מום נותנן לאנשי משמר עורן ועבודתן שלו וגזל הגר נותן לכל כהן שירצה ושדה אחוזה ניתנת לאנשי משמר שבראש השנה שהיובל נכנס לתוכה.

ד בראשונה היו מכניסין עורות קדשים ללשכת בית הפרווה והיו מחלקין אותו בערבית לכל בית אב שבאותו היום והיו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע התקינו שיהו מחלקין אותו בערבי שבת לכל משמר ומשמר ועדיין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא היו ימים מועטין עד שחיפו כהנים פני כל האולם בטבלאות של זהב מאה על מאה ועל עובי דינר זהב מה שמחפין עד הרגל וברגל מקפלין אותן ומניחין אותן ע"ג מעלות בהר הבית כדי שיראו העם את מלאכתו

שהיא נאה ושלא נטה בה כלום אחר הרגל חוזרין וקובעין אותם במקומם. אבא שאול אומר קורות שקמה היו ביריחו והיו בעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא הקדישו בעלים לשמים אלא קורות שקמה בלבד על אלו ועל כיוצא בהן ועל דומה להן ועל העושין כמעשיהן היה אבא שאול בן בטנית ואבא יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר אוי לי מבית ביתוס אוי לי מאלתן אוי לי מבית קתרוס אוי לי מקלמוסן אוי לי מבית אלחנן אוי לי מבית לחישתן אוי לי מבית אלישע אוי לי מקולמוסן אוי לי מבית ישמעאל בן פאבי שהם כהנים גדולים ובניהם גזברים וחתניהן אמרכלין ועבדיהן באין וחובטין עלינו במקלות. א"ר יוחנן בן תורתא מפני מה חרבה שילה מפני בזיון קדשים שבתוכה. ירושלים בנין הראשון מפני מה חרבה מפני עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים שהיו בתוכה. אבל באחרונה מכירין אנו בהן שהן עמלים בתורה וזהירין במעשרות מפני מה גלו מפני שאוהבין את הממון ושונאין איש את רעהו ללמדך שקשה שנאת איש את רעהו לפני המקום ושקלה הכתוב כנגד עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים אבל בבנין האחרון שעתידה לבנות בחיינו ובימינו מה נאמר בו (ישעיהו ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו' והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב וגו' ואומר (ירמיהו לא) כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל ה' אלהינו.